

Kis sólyom (*Falco columbarius*) aspergilloma okozta fulladása

Berkényi Tamás*, Gál János**

*Vadmadárkórház, Székesfehérvár,
berkenyi@vadmadarkorhaz.hu

**SZIE-ÁOTK Kóronctani Tanszék)

A szerzők egy vadon élő kis sólyomnál állapítottak meg Aspergillost okozta száj-garatüreg fertőzést, mely felületes diftheroid jellegű gyulladás formájában jelentkezett. A sárgás-fehér, könnyen eltávolítható felrakódás levált és félrenyelés miatt a madár fulladását okozta.

IRODALMI ÁTTEKINTÉS

Vadon élő ragadozó madarakban leggyakrabban Aspergillus és Candida sp. okoznak gombás fertőzéseket. Aspergillostban, melyet főképp Aspergillus fumigatus, Aspergillus flavus és Aspergillus niger okoznak, minden ragadozó madár faj megbetegedhet, de egyes fajok fokozottan érzékenyek rá, mint pld. Buteo jamaicensis, Accipiter gentilis, Falco rusticolus. Az Aspergillostnak lehet akut és krónikus lefolyása, disszeminált vagy lokális helyződése, a madár immunstátuszától, a bejutó spórák számától függően. Leggyakrabban a légzőrendszer megbetegedését okozza, sokszor a száj-garatüregben okoz elváltozásokat, melyek sárgás-fehér, könnyen eltávolítható, felületes diftheroid jellegű gyulladás formájában jelentkeznek. A leggyakoribb klinikai tünetek a hang megváltozása, nehezített légzés, kondícióromlás, teljesítmény és röpképesség csökkenése, anorexia, polydipsia, polyuria. A diagnózis felállítása a kórelőzmény (vadon élő madarak esetében gyakran hiányos illetve nem áll rendelkezésre), úgymint faji érzékenység, áthelyezés, stb., továbbá a fizikai vizsgálat, RTG, endoszkópia, vérvizsgálat (leukocitopenia, neutrophylia, később monocitosis) segítségével történik. A gyógykezelés kimenetele gyakran kétséges, megkísérélhető p.o. fluconazole, itraconazole (5mg/ttkg naponta kétszer) adagolásával.

SAJÁT VIZSGÁLAT

Egy kis sólyom (*Falco columbarius*) érkezett a székesfehérvári Vadmadárkórházba. A madár megtalálójának elmondta, hogy sötétedéskor az út szélén találta a madarat, nem menekült és nem védekezett, így könnyen megfogta. Feltételezve, hogy az állatot autóbaleset érte, beszállította a vadmadárkórházba. A klinikai vizsgálat során traumás elváltozásokat és más tüneteket nem találtunk, további vizsgálatokra (labor, rtg) és megfigyelésre a vadmadárkórházban tartottuk. A madár nyugalmának és stresszmentes környezetének biztosítása érdekében kisebb, egyedi zárt ketrecben helyeztük el. A madár másnap reggel élénk, környezete iránt érdeklődő, egészséges állat benyomását keltette. A felkínált táplálékot elfogyasztotta, később azonban hirtelen fellépő, súlyos nehezített légzés jeletkezett nála. A madár tátott csőrrel lélegzett, a légzőmozgások jól láthatóak voltak, mozgatásra fokozódtak. Az azonnal megkezdett intenzív gyógykezelés ellenére a madár néhány órán belül elpusztult.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Kóronctani vizsgálat. A száj-garatüreg hátsó részén sárgás-fehér, könnyen eltávolítható felrakódásokat találtunk, továbbá egy, a bifurkációban elakadt képletet, mely a hörgőket elzárta, ezzel a madár fulladását okozta.

EREDMÉNYEK

A kóronctani vizsgálat a száj-garatüregben talált diftheroid felrakódásokban gombák jelenlétét igazolta. A légutakat elzáró, a bifurkációból eltávolított minta kóronctani vizsgálatával a száj-garatüregből származó felrakódásnak bizonyult.

KÖVETKEZTETÉSEK

A feltételezett autóbaleset gyanújával beszállított madár traumás sérüléseket és más tüneteket nem mutatott, ezért a stressz csökkentésének érdekében – tünetmentességére tekintettel – a beszállítás estéjén további vizsgálatokat nem végeztünk. Nyugalma érdekében egyedi, öt oldalán zárt ketrecben helyeztük el. Másnap reggelre a madár állapota javult, a további vizsgálatok elvégzése előtt azonban váratlanul súlyos nehezített légzés lépett nála fel, majd hamarosan elpusztult.

A kis sólyom száj-garatüregi gombás fertőzésben szenvedett, mely könnyen leválasztható diftheroid felrakódást okozott a garatüreg hátsó részén, mely az elsődleges klinikai vizsgálat során nem került megállapításra. A madár légzőszervi tü-

Fiatal kis sólyom táplálkozás közben (fotó: Szilágyi Attila) *Feeding juvenile Merlin*

neteket, nehezített légzést sem mutatott. A kórházban az aspergilloma a garat faláról levált, melyet a madár félrenyelt és a fulladását okozta. Az aspergilloma időben történő felismerése és eltávolítása a madár életét megmenthette volna.

IRODALOMJEGYZÉK

- GÁL J. (2006) Egzotikus madarak egészségvédelme
 GÁL J. (2009) Papagájbetegségek Klinikopatológiai atlasza
 KARDEVÁN A. (1976) A háziállatok kórbonctana 2.

- SAMOUR J. (2008) Avian Medicine
 HARRISON G. (2006) Clinical Avian Medicine
 DEEM S. (1999) Infectious and Parasitic Diseases of Raptors, Compendium Vol 21. No.4 April

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet szeretnék mondani Dr. Gál János kollégámnak, aki a madár boncolását és szövettani vizsgálatát elvégezte, valamint Dr. Déri Jánosnak és Dr. Beregi Attilának, akik a hasznos tanácsokkal segítettek.

A levált és a hörgőben elakadt felrakódás /
The released build-up stalled in the bronchus

ASPERGILLOMA CAUSED MORTALITY OF A MERLIN (*FALCO COLUMBARIUS*)

The authors report on a case in which fungi infection caused inflammation in the oropharyngeal cavity in falcon. Infection by *Aspergillus* species results in superficial diphtheroid inflammation. These yellow-white and easy to remove deposition seen on the mucosa, which caused aspiration and asphyxia resulted in the death of the falcon.